

55 2294 ✓

18 1908 № 1-10

18 1909 № 1-10

19 1910 № 1-10

ДАТНИК

6-52(10)

Образец 23

Книгата трябва да се върне не по-късно от посочената тук дата

--	--	--	--

БП — Сп. X 100 Цена 0,50 лв.

Ben M. M. M.

Wt 11.70

vol. 16/1952

~~Списание № 8.~~

Списание № 70

Точно два лева!... Сега ще мога да се
запиша за едно списание...

Вѣйте снѣжни бури!

Вѣйте снѣжни бури,
Вредомъ се носѣте!
Стрѣхи непокрити
Яростно рушете!

Въ горскитѣ усой
Звѣрове плашете;
Прѣспи по земята
Вредомъ издигнѣте!

Вѣйте снѣжни бури —
Зимата е страшна,
Скоро пакъ ще дойде
Пролѣтъта прѣкрасна!

Хр. Боневъ.

Шифр № 70

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА

„Младина“.

„Младина“ се азъ наричамъ
 И обичамъ
 Всички мънички дѣчица,
 Що въ дѣсница
 Щомъ разгърнатъ ми коритѣ
 И очитѣ
 Приковатъ си въ мене право
 Остро, здраво.
 Въ менъ ще наидатъ пѣсни сладки,
 Басни кратки,
 Приказки безъ брой, омайни,
 Умни, трайни;
 Разказчета кжси, леки,
 Който всѣки
 Ще запомни твърдѣ лесно
 Най — чудесно!

гр. София.

Люб. Бобевски.

Зимна нощъ.

Малката рѣкичка вече не шуми. Ледътъ попълни нейнитѣ брѣгове. Надъ нея не чаленъ мостъ стърчи.

Прѣди подъ него водата се плискане и бѣгаше безгрижно по-широкото поле, а сега — тя дрѣме и мълчи, защото въ ледъ я студътъ прѣвърна.

Ни шумъ, ни човѣшки гласъ!
Първи снѣгъ вече завалѣ и покри цѣлото

ОКР НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ПЛУМЕН

КУПЕНА 19 84 № 14876

поле. Нощъ ясна селото обвива; всичко спи, почива.

Небето е тихо и прогледно. По него мѣсецътъ спокойно гледа и мълчи.

А студъ се свива надъ селото. Зачува се негдѣ кучепики лай и скоро пакъ замръ въ ясената нощъ.

Но има нѣкой що не спи, що пази всички, своитѣ дѣца. Срѣдъ нощъ става майката сама, запалва ламбичка безъ страхъ и гледа съ цѣклени очи, да ли боленъ татко спи. . . .

Той бѣ ходилъ въ гората за дърва, но не здравъ пѣкъ се върна. Студъ го смрази, та боленъ на постеля той легна.

Всичко въ селото спи, почива!

Мѣсецътъ спокойно гледа и мълчи!

А само майка въ кѣщица една трепери надъ всички, надъ своитѣ дѣца.

Бѣдниятъ ученикъ.

Едва се разсъмване. Тихъ дѣждецъ вѣнълеко румолѣше и мокрѣше земята. Всичко бѣ спокойно и унесено отъ тази тиха дѣждовна цѣсенъ.

Стрина Василка бѣ станала рано и разчистване своята бѣдна полусерутена кѣщица, останала още отъ минали врѣмена.

— Хайде. Богдане, хайде, синко, ставай! . . . така подканяше своето десетгодишно момченце.

Богданъ си поотри очитѣ, прозина се, проговори нѣщо и стана.

— Хайде, синко, омий се, хапни, та да тръгнешъ, че врѣме е вече за работа.

Богданъ се облече, въздъхна изтежко и излѣзе да се омие.

Стрина Василка бѣ сложила на едно дървено столче малко коравъ хлѣбъ и солъ. Тѣ сѣднаха да ядатъ. Богданъ тъжно гледаше наоколо. Нему нѣщо бѣ засѣднало въ гърдитѣ, та едва прѣгльщаще. Майка му забѣлѣза това и на нея стана мъчно и тежко.

— Що ти е, Богданчо, що не си тѣй веселъ?

Сълзитѣ, що се бѣха набрали въ Богдановитѣ очи, руконаха като порой Глухо хълцане задавяше Богдана . . . И очитѣ на майка му се налѣха съ сълзи. И ней се искаше да заплаче съ високъ гласъ, както е плакала на гроба на умрѣлия си мъжъ, но тя се въздържаше, за да не увеличи Богдановата скръбъ.

— Що ти е, чедо, кажи?!

Богданъ все плачеше и хълцаше. Той не можеше да се успокои.

— Какво има? Да не те е изпъдилъ бакалина?

— Не е, мамо! . . Нищо не ми. . . и Богданъ отново се разплака.

— Не ме мъчи, синко! Кажи, какво има!

— Не е това, мамо, мене ми е добрѣ въ бакалницата. Но ми е жалъ; жалъ ми е. . . за училището. Вчера минахъ покрай него, тъкмо що пустнаха ученицитѣ. Като ги видѣхъ, стана ми тѣй мъчно и жално, че очитѣ ми се налѣха съ сълзи. Нѣкои дѣца започнаха да ме викатъ, а азъ не смѣяхъ да ги погледна. Милчо, чичова Николовъ, припна къмъ менъ и ми съобщи, че нашиятъ учитель казалъ да ходя на училище. Не трѣбвало да напуцамъ, защото съмъ се училъ

хубаво. Макаръ, че се е изминало много врѣме, но той щѣлъ да ме приеме.

— Утѣши се, мило дѣте! . . . Хайде, трѣгни за бакалницата, за да не закѣснѣешъ! Нека се мине и тоя мѣсецъ, па ще видимъ, какво ще се прави.

— Азъ искамъ да се уча, мамо! Ако ще и да гладувамъ, но азъ искамъ пакъ да ходя на училище! . . .

Богданъ отиде въ бакалницата.

Стрина Василка я налегнаха тежки мисли. Тя се чудѣше какво да направи.

На другиятъ день тя се услови слугиня въ едно богато сѣмейство, а Богдана записа въ училището

Каква радостъ бѣ за него! . . . Макаръ, че се бѣха изминали повече отъ два мѣсеца, но съ голѣмъ трудъ можа да стигне своитѣ другари.

Труди се Богданъ много години, и най-послѣ отъ трудътъ намѣри сполука. Но той никога не забрави и своята майка.

Зимна картинка.

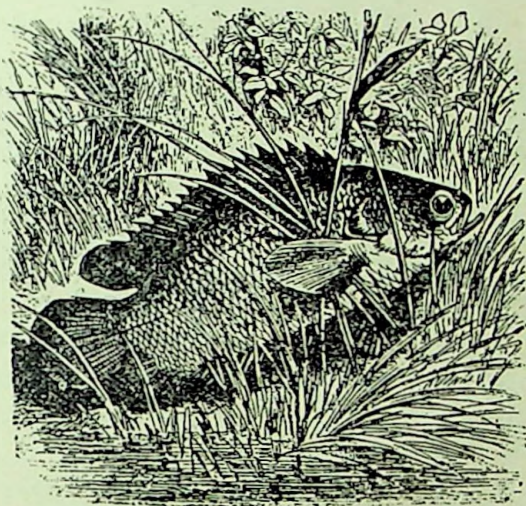
Спи рѣкичката шумлива
Дрѣме китната гора,
Нѣма билка миризлива
Вечъ по земната кора.

Снѣгъ затрупалъ е полета,
Студъ е всичко изгорилъ;
Врѣдъ мостове и калета
Дѣдо мразъ е построилъ.

Ц. Калчевъ.

Риба, която живѣе и на земята.

Има една чудна риба, която се казва Анабасъ-ползунъ. Тя достига на голѣмина 15-20 сантиметра. Като се наиграе въ водата, излиза на брѣга, покатерва се на него и почва да пълзи изъ трѣвата. Тамъ си лови мухи, комари и други насекоми. Послѣ се покачва на нѣкое близко дърво за плодове.

Тази риба ето какъ пълзи: залавя жабритѣ и перкитѣ си за трѣвата и по малко потеглюва тѣлото си напредъ.

Анабасътъ живѣе въ *Индия*, въ малкитѣ блата и езера, гдѣто на джното има много тиня. Въ тинята се заравя и си отпочива.

Веднажъ единъ пътешественикъ стоялъ до едно блато. Малко на страна отъ него имало

една полу-изсъхнала локва. Изведнажъ нѣкой извикалъ :

— Риби, риби пълзятъ по брѣга!

И наистина изъ локвата пълзели една слѣдъ друга *анабаси*. Тѣ се покатерили по брѣга, за да се спустнатъ въ блатото, въ водата.

Жителитѣ по тѣзи мѣста убиватъ съ хиляди отъ тѣзи риби, когато пълзятъ по сухата земя. Месото имъ е много вкусно.

Прѣструване.

сичкитѣ животни не се хранятъ съ еднаква храна; едни — съ трѣва и листа, а други — съ месо. Трѣвопаснитѣ животни тихо и спокойно намиратъ храната си, а месояднитѣ трѣба да водятъ борба. Тѣ нападатъ на по-слабитѣ отъ тѣхъ и съ остритѣ си зѣби и нокте ги разкъсватъ.

Но и слабитѣ животни иматъ добро средство за защита. Така напр.: гущерътъ има зеленъ цвѣтъ, защото живѣе изъ трѣвата, а този цвѣтъ му помага да не се забѣлѣзва лесно отъ неприятелитѣ си. Катеричката има сиво-червеникавъ цвѣтъ, приличенъ на кората на дърветата и за това мѣчно може да се забѣлѣжи. Лѣтъ заякътъ е по-вече сивъ и трудно се вижда въ храсталака, а зимѣ е. повече бѣлѣзникавъ и не се отличава много отъ снѣга.

Но има и ловци — животни, които искусно се прѣкриватъ, когато отиватъ за плячка.

Такова животно е кукумявката. Тя има сиво-пепелявъ цвѣтъ, който много прилича на

кората на дърветата. И, когато се изправи на нѣкое стебло, изглежда, като продължение отъ него. Тогава тя стои неподвижно и очаква своята жертва.

Птичкитѣ весело скачатъ около нея, безъ да забѣлѣзватъ, че тѣхниятъ врагъ е толкози близо до тѣхъ. Тѣ се приближаватъ до кукумявката, а тя съ единъ скокъ сграбчова съ остритѣ си нокте своята жертва.

Прѣзъ една коледна нощъ.

(Разказъ).

Едва прѣзъ нощъта на първиятъ коледенъ день можахме да стигнемъ до Рилския манастиръ. Врѣмето бѣ извънредно лошо — снѣгътъ валѣше, а ние бѣхме много изнурени отъ дългия пътъ. Почукахме на манастирската врата, но никой не излѣзе да ни отвори.

— Не искатъ да отворятъ, — обади се единъ отъ другаритѣ ни. И да строшимъ вратата, пакъ нѣма да отворятъ

— На ли знаете какви сж калугеритѣ, тѣ не отварятъ никому прѣзъ нощъта! . . . отговори другъ отъ другаритѣ ни.

Какво да се прави?! . . . Стѣнитѣ сж толкози високи, че по никой начинъ не могатъ се прѣскочи. А снѣгътъ все още валѣше на едри парцали. Студътъ ставаше нетърпимъ

— Хайде, обади се единъ, да отидемъ на кьшкътъ подъ закрито! Тамъ все ще бѣде по добрѣ

Кьошкътъ се намира на нѣколко крачки — на западъ — отъ манастиря. Той е построенъ край шосето, което иде отъ гр. Дупница. За послѣденъ пѣтъ чукнахме силно на манастирската врата и трѣгнахме къмъ кьошка. Като приближихме до него, забѣлѣзахме, че нѣщо черно се мърда вътрѣ...

— Вълкъ е!... извика единъ.

Азъ насочихъ пушката.

— Хю! хю!... завикаха другаритѣ.

То се размърда повече... Тѣкмо щѣхъ да грѣмна и тъмната фигура се изправи — тя заприлича на човѣкъ.

— Кой е тамъ?...

— Човѣкъ е, човѣкъ, не се плашете!... Елате насамъ!... извика нѣкой отъ кьошкътъ.

Познахме, че това е женски гласъ. Ние се приближихме.

— Елате, дѣца, елате, покани ни жената и ние навлѣзохме вътрѣ.

— Добъръ вечеръ, стрино!

— Добро да ви даде Господъ! — отговори тя.

Нѣкои отъ другаритѣ почнаха да си удрятъ краката въ пода, за да си отърсятъ снѣга, но изведнажъ чухме писъкъ... Трепнахме всички...

— Бре, що е това, стрино?!...

— Охъ, Боже, то се пакъ разбуди! — извика жената, като се помъчи да спрѣ сълзитѣ си. Навѣде се тя и взе въ рѣцѣтъ си едно малко дѣтенце — пеленаче и почна да го клатучка, за да се омири и заспи. А то продължи плачѣтъ си, като го прѣкъсваше съ чести закашлювания....

Нани . . . и . . . и . . . Жж . . . ж . . . ж . . . —
му тананикаше тя, а то плаче ли, плаче.

Безъ да искахъ, това тананикане ми при-
помни тѣжни споменн за моята стара майка,
която оставихъ на чужди грижи. Тази тѣжна
пѣсенчица, която тая сирота *бѣжанка*, съ сълзи
на очи пѣеше надъ плачущето дѣтенце, про-
никваше дълбоко въ душата ми. Спомнихъ си
за сълзитѣ на майка ми, когато се раздѣляхъ
отъ нея и сега чакъ разбрахъ, колко е голѣма
майчината любовъ . . .

— Нани . . . и . . . и . . . Ж . . . ж . . . ж . . . —
продължи майката и пакъ замълча . . .

Слѣдъ дълго мълчание, азъ я попитахъ :

— Бозае ли дѣтето?

— Бозае, — отговори тя и дълбока въздишка
излѣзе отъ нейнитѣ гърди . . .

— Ала има ли що да бозае, когато троха
хлѣбъ не съмъ турила въ уста! . . .

— А защо тѣй, не даватъ ли отъ мона-
стиря?

— Па отъ гдѣ да знамъ! . . . И азъ като
вази изпаднахъ тѣдѣва . . . Избѣгахъ отъ тур-
ско да спася дѣтето; пѣкъ то отъ гладъ ли, отъ
мразъ ли, болно е, нищо не чини . . . Три дена
съмъ се скитала по тия мѣста и едва дойдохъ до
тука . . . Чукахъ, чукахъ на монастирскитѣ пор-
ти, но никой ми не отвори . . .

Сълзи бликнаха отъ очитѣ ѝ и заплака съ
жаленъ гласъ. Нейниятъ плачъ и плачѣтъ на
дѣтето се сливаха съ пищенieto на вѣтъра и
тази тѣжна пѣсенъ се носѣше далечъ изъ рѣч-
ния долъ и боровитѣ рѣтливи . . .

— Не плачи, стрино, — утѣшавахъ я азъ,

плачътъ не помага нищо! . . . Не стига ли, гдѣто плаче дѣтето, па и ти Недѣй, недѣй плака!..

— Ехъ, синко, може ли да се не плаче Да знаешъ какво ни сториха проклетитѣ турци... Една заранъ дворътъ ни се напълни съ турски заптии . . . дошле да търсятъ пушки; като не можяха да намѣрятъ, грабнаха мъжа ми, запалиха къщата и азъ едва избѣгахъ съ дѣтенцето си . . . Охъ, горкото, кой знае да ли ще оживѣе! . . . и тя дълбоко захълца и заплака.

А снѣгътъ продължаваше все така да вали и навѣва. Небе, земя — всичко бѣ слѣто въ едно и образуване нѣщо смѣсено, грозно . . . Близу се чуваше виенето на изгладнѣли, освирѣпѣли вълци . . . Страшна бѣ тая нощъ! . . .

* * *

На разсъмване дѣтенцето силно изпищѣ и се задави отъ кашлица.

— Охъ, Боже, що му стана?! . . . заохка майката и силно си чупѣше рѣцѣтъ.

Но дѣтето все продължаваше съ послѣдни усилия да кашля, като едва — едва си поемаше въздухъ. Кашлицата спрѣ . . . Азъ открихъ малкото му чело и го пипнахъ съ ржка. Подрѣпнахъ го за носчето, но то бѣ вече . . . мъртво . . . Допрѣ си ржката и майка му . . . тя писна съ гласъ! . . . Азъ се наведохъ и цѣлунахъ малкото *изгнаниче*, цѣлунахъ го още веднажъ и тежка капка отъ сълза падна върху мъртвото чело А когато повдигнахъ погледа си, видѣхъ . . . полумъртвия вече трупъ и на неговата нещастна майка

На чистъ въздухъ.

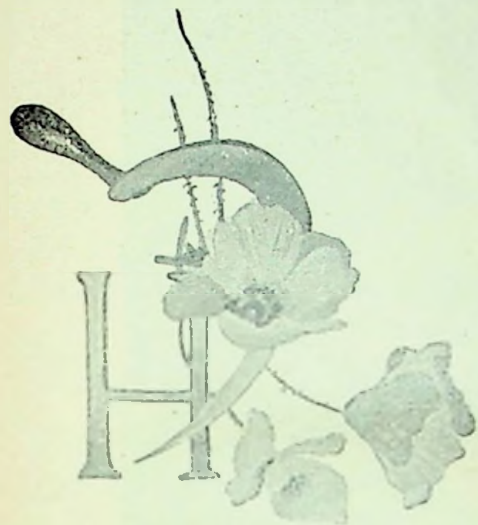
Хайде Райно, да извадимъ
Свойтѣ куклички навънъ ;
Стига вече тѣ сж спали
Въ топли соби сладъкъ сънъ.

Днесъ е врѣмето приятно
И деньтъ е пакъ лжчистъ;
Нека, Райно, да подишатъ
Въздухъ прѣсенъ, лекъ и чистъ.

Послѣ дълго тѣ ще чакатъ —
Дорѣ се зима изтече,
Дорѣ се врѣмето управи,
Слънце ясно напече.

И. Калчевъ.

Нова година.

ова година! Нова година!
Всички сж весели,
всички се радватъ на
нейното рождение. Тя
дойде посрѣдъ нощъ! . . .
Весела, засмѣна се яви;

а задъ себе си остави старата година,—прилич-
на на побѣлѣлъ и изнемощѣлъ старецъ.

Всички се поздравляватъ единъ другъ, всички
говорятъ :

„Честита Нова година! честита Нова година!“

Едни я посрѣднаха въ хубави освѣтлени
салони, при свиренето на музиката; а други—въ
кѣщи, при голѣмата радостъ и веселие на свои-
тъ мили дѣчица.

А сутринята, когато червеното мразовито
слънце на Новата година огрѣ, всичко се раз-
шава. . . . Заскърцаха по гладкия снѣгъ фай-
тони, шейни, хора, . . . всички отиватъ на гости
да си честитятъ Новата година. . . .

14876/84

Улицата е пълна съ хора . . . Едни облѣчени добръ въ новитѣ си дрехи, засмѣни, доволни, поздравяватъ се: „Честита Нова година! Да бжде щастлива! . . .“ и бързатъ напредъ.

* * *

Отъ низка полусрутена къщица излѣзе млада жена съ двѣтъ си дѣчица. Тѣ бѣха умислени, загрижени . . . Тръгнаха нагоръ изъ улицата. Двѣтъ момченца тичаха подиръ майка си. Снѣгътъ скрибуцаше подъ тѣхнитѣ скжсани обуца. Вѣтрътъ брулѣше изпититѣ имъ лица и се впиваше подъ тѣнкитѣ имъ дрехи . . .

— Студено ми е, мамо . . . не е за ходене!... Да бѣгаме, да бѣгаме!

— Да бѣгаме, пиленце, да бѣгаме, мама . . . Ела да те прѣгърна! . . . А ти, Любчо, тичай подиръ мене!

Изминаха нѣколко криви улици и излѣзоха на единъ площадъ. Майката се спрѣ и се замисли какво да прави.

Да влѣзе ли въ богатската къща за милостъ или не . . . Тя дълго мисли, мисли . . . но не се рѣши. А студътъ все по-силно проникваше въ вкоченясалитѣ имъ меса.

— Студено е, мамо, не мога да стоя! Да си ходимъ, да си ходимъ! . . .

Майката тръгна назадъ по сжщия пътъ . . .

— Мамо, днесъ на ли е Нова година? Слушай, хората се поздравляватъ съ „Честита Нова година!“

— Да, Нова година е днесъ дѣца! „Честита Нова година и на васъ!“ . . .

Градъ съ много фабрики.

Прѣди освобождението нашитѣ майки, баби и сестри по цѣли дни, а нѣкога и до полунощъ, прѣдѣха вълната на тънки жици. отъ които тжчеха платове за зимнитѣ ни дрехи. Но слѣдъ освобождението гражданкитѣ, като че ли напустнаха обработването на вълната и я оставиха само на селянкитѣ; за това голѣма рѣдкостъ е днесъ да виждашъ гражданка да върти въртено подъ хурка. А кой ли върши днесъ тѣхната работа?

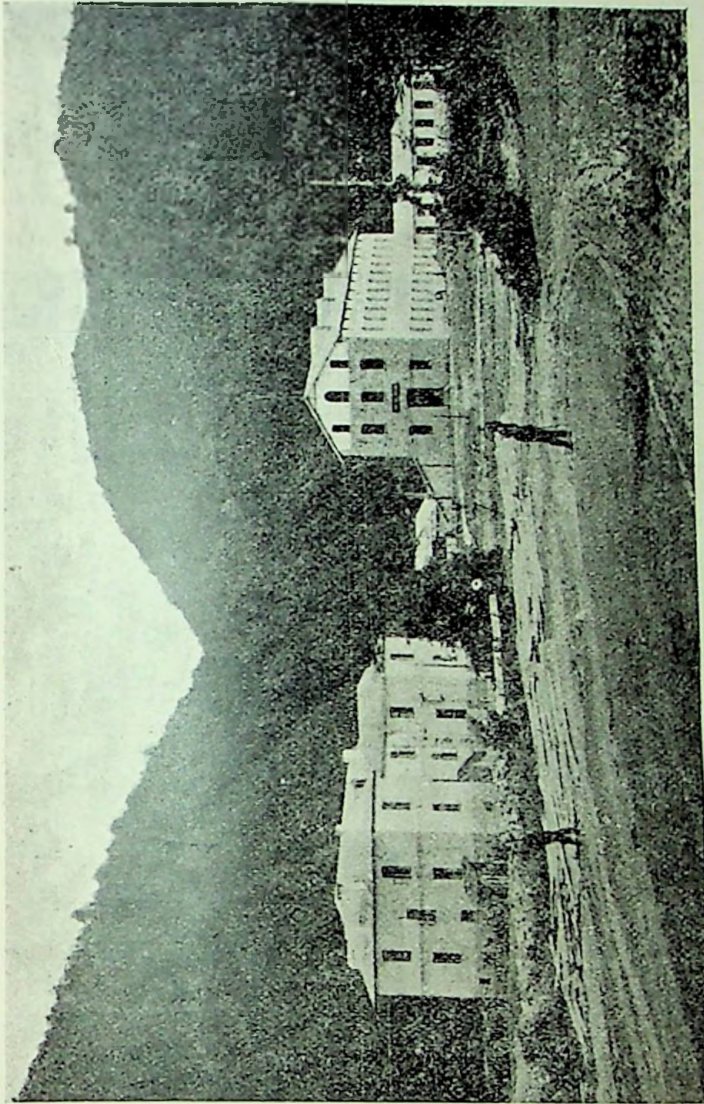
Това сж фабрикитѣ, които сж сградени въ много градове изъ нашето отечество. Въ тѣхъ работятъ вълната желѣзни машини вмѣсто човѣшки ржцѣ.

Прѣди да се освободимъ отъ турцитѣ фабрики е имало само въ гр. Сливенъ; но сега ги има въ много градове, особно въ *гр. Габрово*.

Габрово е малтъкъ градецъ, разположенъ до сѣвернитѣ поли на Ст. Планина, тъкмо срѣщу *Св. Никола*. Кжщитѣ му сж построени на двата брѣга на рѣка Янтра. въ една тѣсна долина. Улицитѣ му сж криви и тѣсни. Кжщитѣ вехти и покрити съ камени плочи.

Най-красиви здания сж фабрикитѣ. Въ никой градъ нѣма толкова фабрики, колкото тукъ, затова Габрово е нареченъ бѣлгарски *Манчестеръ* (Манчестеръ е английски градъ съ най-много фабрики). Още при влизането си въ този градъ (отъ къмъ Балкана) ще видимъ фабрики; на едина брѣгъ ниски чаркове за гайтанъ, на другиятъ се издигатъ високи тжкачни фабрики, а изъ самия градъ сж наредени плетачници, кои-

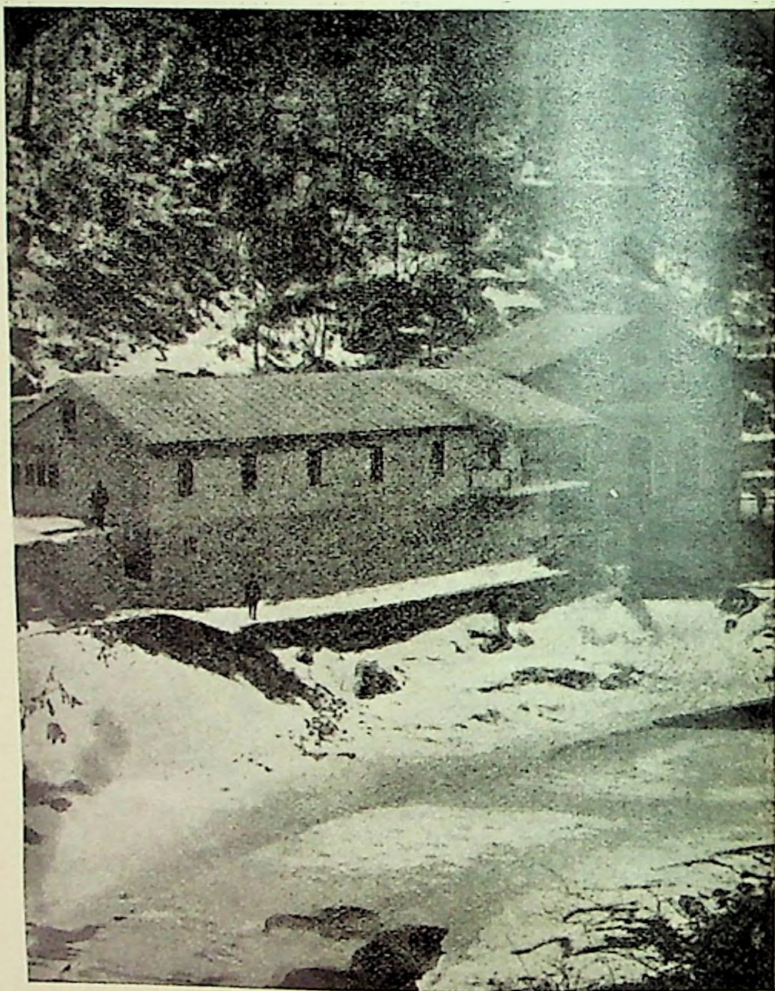
то изкарватъ въ частъ множество чорапи и фланели.

Фабрика „Надѣжда“

Освѣнѣ тѣзи фабрики всѣка година се построяватъ все нови и нови. Наскоро се довър-

пи желъзарската фабрика, въ която се изливатъ и поправятъ нѣкои машини за мѣстнитѣ фабрики. На привършване е фабриката за мебели. . . . Изобщо габровци се отличаватъ съ своя умъ, прѣдприемчивостъ и трудолюбие. Тѣ не сж оставили неизползована водната сила на р. Интра и нейния притокъ, тамъ гдѣто водата тече съ по-голъма сила.

Ако тръгнете изъ дефилето, което води за гр. Казанлъкъ, вие ще видите редъ фабрики. Но погледа ви ще бжде спрѣнъ на най-новата фабрика „Надежда“. Построена на едно живописно мѣсто: отъ изтокъ се издигатъ високи хълмове обрасли съ млада гъста гора, а на западъ—пониски хълмове също залѣсени. На югъ и на сѣверъ дефилето змиеобразно криволичи и се окрасява съ редъ високи гористи върхове . . . Фабриката е построена отъ 2—3 години и работи съ най-нови машини.

Най-забѣлжително въ гр. Габрово е *електрическата инсталация*. Тя се намира при фабриката на г-нъ Ив. Беровъ, далечъ 6—7 к. м. на сѣверъ отъ Габрово. Електрическата сила се произвежда отъ една машина, настанена въ особно здание. Подъ него се спуща съ голѣма сила водата, която движи машината. Водата тече прѣзъ единъ улей дълъгъ 800 метра, високъ 11·20 м. и широкъ 4 м.—изработенъ съ камъне и циментъ.

Електрическата инсталация на Берова произвежда голѣма сила, частъ отъ която се отдѣля и изпраща съ медни жици и на другитѣ фабрики въ Габрово.

1. Кои животни най-бързо бѣгатъ. Ако всички-тѣ четириноги животни се надбѣгватъ, най-бърза би излѣзла газелата. При непродължително бѣгане ще вземе 27 метра въ секунда. Слѣдъ нея идатъ конетѣ, които се употребяватъ за надпрѣнускане и които взематъ 25 3 метра въ секунда. Най-бързото куче взема въ секунда 25 метра, а обикновенитѣ коне взематъ 21 м. Заскѣтъ, при най-бързо бѣгане, взема 18 м.

Отъ птицитѣ най-бързо хвърчи лястовицата. Тя изминава 137.5 метра въ секунда.

„Изъ Природа“.

2. Лѣкъ противъ ухапване отъ змия. Въ Бразилія, гдѣто отровнитѣ змии причиняватъ голѣми пакости на населението, употребяватъ *газътъ*, като сигурно лѣкарство противъ змийската отрова. Всекой, който пътува изъ гористи мѣста, носи съ себе си газъ. Ухапаното мѣсто се привързва съ намокрено парче въ газъ и отъ врѣме на врѣме се наквава, за да бѣже парцалчето постоянно мокро.

Изъ сп. „Ловецъ.“

Редактира и издава научното дружество
„Отецъ Паисий“ — гр. Казанлъкъ.

Ожеднѣлата Минка.

Самичка.

Нѣма татко, нѣма майка
Клетото сираче Стайка!

Нѣма братче, ни сестрица,
Нѣма счупена парница.

Цѣла въ дрипи е овита,
По вратитѣ чужди скита. . . .

Вий, дѣца, доволни, сити,
Що на топличко сте скрити,

Съжалете туй сираче,
Що цѣлъ день въздиша, плаче!

Люб. Бобевски.

СПИСАНИЕ ЗА ДЪЦА

Зима.

Снѣгъ засипалъ е дървета
По полета;
Нѣма живичка душица
Изъ горица.
Нѣма вечъ онѣзъ приятни
Сѣнки лѣтни—
Тежка зима безотрадна
Вече падна.
Вѣй фъртуна мразовита
И не пита,
Дали иматъ сиромаси
У дома си;
Дали иматъ въ тѣзъ дни тежки
Топли дрешки.

Ц. Калчевъ.